

Hemtentamen i historia: Modern tid, 1850–2000

Årets hemtentamen i modern historia består av två examinationsfrågor: en bildfråga respektive en essäfråga. Dina svar ska sammanlagt inte överstiga sex A4-sidor (1,5 i radavstånd, Times New Roman).

När du svarar på frågorna ska du hänvisa till den litteratur som du hämtar uppgifter och resonemang från. Detta gäller såväl kurslitteratur som eventuell annan litteratur som du tar till din hjälp. Det är bara i undantagsfall som du kan hänvisa till någon av våra föreläsningar, exempelvis om det gäller ett perspektiv som du inte återfinner i kurslitteraturen. Regeln är således att du huvudsakligen utgår från kurslitteraturen i dina svar. Tänk på detta innan du börjar skriva din examinationsuppgift.

Vår bedömning kommer att utgå från flera kriterier. Ett är naturligtvis att de uppgifter du angett är sakligt korrekta. Ett annat är att du framför dina svar på ett klart och entydigt sätt, på god svenska. Ett tredje är att du belyst alla aspekter av våra frågor. Ett fjärde kriterium är att du, som sagt, använder kurslitteraturen – och annan litteratur – på ett konstruktivt sätt som ger analysen ett mervärde, och inte bara katalogmässigt rabblar upp vad en eller annan forskare har skrivit. Mest avgörande för en väl utförd examinationsuppgift är att dina svar präglas av god historisk analys. De skall ta fasta på just det vi frågat efter, och inte mer. De ska vara klokt disponerade, så att dina huvudpoänger tydligt framgår. Precisa, systematiska och analytiskt mångfacetterade svar i vilka du tar fasta på uppgifternas huvudinslag ger högt betyg. En avgörande faktor är graden av självständighet i dina analyser. Resonemang som tyder på att du tänkt själv och inte bara upprepat vad andra skrivit och sagt är nödvändiga för att få högsta betyg.

Notera också att du måste ha anmält till oss om du har fått tillstånd till en längre skrivtid. Det är då, och enbart då, som du kan lämna in din examinationsuppgift på annat sätt än via Canvas och den deadline som är angiven där.

Lycka till!

Odetta & Andreas

1. Essäfråga

Nutida historiker beskriver ofta första världskriget som ett slags "urkatastrof" där många av den moderna erans konflikter och spänningar har sitt historiska upphov. I många länder utgjorde första världskriget emellertid också en katalysator för omfattande politiska reformer, exempelvis gällande införandet av kvinnlig rösträtt. Diskutera konsekvenserna av första världskriget med utgångspunkt i kurslitteraturen. Fokusera på den politiska utvecklingen i Europa efter 1918, men dra gärna in sociala, ekonomiska, kulturella och globala perspektiv.

2. Bildfråga

Analysera bilden och besvara följande frågor:

- Vid vilken tidpunkt publicerades bilden ungefär? Vilken global konflikt illustreras med detta? Vilken betydelse har kommentarer till bilden?

'Your move, Mr Kennedy'

Omtentamen (**hemtenta**) i historia: Modern tid, 1850–2000

Nedan finner du två essäfrågor. Du väljer en essäfråga och besvarar den så omfattande och grundligt som möjligt, men sidantalet får inte överstiga 4 sidor (1,5 i radavstånd, Times New Roman). När du svarar på essäfrågorna skall du hänvisa till den litteratur som du hämtar uppgifter och resonemang från (det gäller såväl kurslitteratur som eventuell annan litteratur som du tar till din hjälp för att svara på frågorna).

Ladda upp ditt svar på Canvas eller mejla det till odeta.rudling@hist.lu.se eller andreas.marklund@hist.lu.se senast fredagen, 18 augusti 2023, kl 14:00.

1) I både Sverige och Tyskland var ”folk” ett centralt begrepp. Skillnaden var att i Tyskland efter 1933 kopplades det till ett totalitärt och rasistiskt styrelseskick medan det i Sverige var centralt i ett demokratiskt samhällsbygge. Vilka ideologiska, politiska, ekonomiska och kulturella skillnader förklarar de olikartade utvecklingslinjerna i Sverige och Tyskland under 1930-talet?

2) 1991 försvann det kommunistiska Sovjetunionen från historien och kartan. Din uppgift är att reflektera över orsakerna och förspelen till denna epokgörande händelse. Skilj mellan långsiktiga orsaker och sådana orsaker som hör åren kring 1990 till. Analysera sovjetstatens undergång med utgångspunkt i för det första den inre sovjetiska utvecklingen, för det andra efterkrigstidens utveckling i hela Östeuropa, och för det tredje kalla krigets internationella historia. Reflektera slutligen också kort och kärnfullt över verkningarna av Sovjetunionens kollaps.

Examinationsuppgifter: Modern tid, 1850-2000-tal

Nedan finner du en bildfråga och två essäfrågor. Bildfrågan ger maximalt fem poäng. Som mest kan du erhålla tio poäng på var och en av essäfrågorna. Dina svar ska **sammanlagt** inte överstiga tio A4-sidor (1,5 i radavstånd, Times New Roman).

När du svarar på essäfrågorna **skall** du hänvisa till den litteratur som du hämtar uppgifter och resonemang från (det gäller såväl kurslitteratur som eventuell annan litteratur som du tar till din hjälp för att svara på frågorna).

Du mejlar dina svar till både klas-goran.karlsson@hist.lu.se och ulf.zander@hist.lu.se senast fredagen den 14/1 2022, kl. 17.00.

THE GAP IN THE BRIDGE.

- 1) Leonard Raven-Hills karikatyr har titeln "The Gap in the Bridge". Varför vilar Uncle Sam med en av brons stenar som huvudkudde? Vilket är det historiska sammanhanget och ungefär när publicerades bilden?

- 2) 1800-talet utmärktes i mångt och mycket av industrialisering och nationalism. I vilka avseenden bidrog de till varandras framgångar, det vill säga på vilka sätt bidrog industrialiseringen till nationalismens genomslag och vice versa? I vad mån motverkade industrialisering och nationalism varandra? Vilka nationella och regionala skillnader går att urskilja och vad kännetecknade dem? Tänk på att industrialiseringen utmärktes av flera faser under 1800-talet och notera också att nationalismen tog sig olika uttryck under seklets gång.
- 3) Jämför ungturkarnas massmord på armenierna åren 1915–1917 med nazisternas förintelse av judarna under åren 1941–1945 genom att analysera våldsprocessernas likheter och skillnader. Några ledfrågor: a) Var det i båda fallen fråga om folkmord? Varför? b) Vilka offersiffror brukar nämnas? c) Vad karakteriserade offren och förövarna? d) Vilka var orsakerna? e) Vilka blev verkningarna? f) Hur har de båda våldshistorierna hanterats av eftervärlden?

Examinationsuppgifter: Modern tid, 1850-2000-tal

Nedan finner du en bildfråga och två essäfrågor. Bildfrågan ger maximalt fem poäng. Som mest kan du erhålla tio poäng på var och en av essäfrågorna. Dina svar ska **sammanlagt** inte överstiga tio A4-sidor (1,5 i radavstånd, Times New Roman). För godkänt krävs 13 poäng, för väl godkänt 20.

När du svarar på essäfrågorna **skall** du hänvisa till den litteratur som du hämtar uppgifter och resonemang från (det gäller såväl kurslitteratur som eventuell annan litteratur som du tar till din hjälp för att svara på frågorna).

Du mejlar dina svar till både klas-goran.karlsson@hist.lu.se och ulf.zander@hist.lu.se senast fredagen den 25/2 2022, kl. 17.00.

“It’s The Same Thing Without Mechanical Problems”

- 1) Herb Blocks teckning publicerades i *Washington Post* 26/1 1949 som en kommentar till ett aktuellt fenomen. Vilket fenomen syftar bilden på? Varför har vissa på bilden utvecklat ett mekaniserat jordbruk men inte andra? Du kan få hjälp av en välkänd symbol i bilden.
- 2) Demokratien hade både med- och motgångar under mellankrigstiden. År 1919 var flertalet av de europeiska nationerna demokratier men i slutet av 1930-talet hade mer än hälften av dem övergått till att bli diktaturer. Diskutera på vilka olika sätt som politiska system utvecklades under mellankrigstiden, varför demokratierna hade så svårt att klara sig i Europa under perioden 1918–39 och varför de faktiskt klarade sig på vissa håll. Ge konkreta exempel och jämförelseobjekt.
- 3) 1991 försvann den kommunistiska Sovjetunionen från historien och kartan. Din uppgift är att reflektera över orsakerna och förspelen till denna epokgörande händelse. Skilj mellan långsiktiga orsaker och sådana orsaker som hör åren kring 1990 till. Analysera sovjetstatens undergång med utgångspunkt i för det första den inre sovjetiska utvecklingen, för det andra efterkrigstidens utveckling i hela Östeuropa, och för det tredje kalla krigets internationella historia. Reflektera slutligen också kort och kärnfullt om verkningarna av att Sovjetunionen gick under.

Examinationsuppgifter: Modern tid, 1850-2000-tal

Nedan finner du en bildfråga och två essäfrågor. Bildfrågan ger maximalt fem poäng. Som mest kan du erhålla tio poäng på var och en av essäfrågorna. Dina svar ska **sammanlagt** inte överstiga tio A4-sidor (1,5 i radavstånd, Times New Roman).

När du svarar på essäfrågorna **skall** du hänvisa till den litteratur som du hämtar uppgifter och resonemang från (det gäller såväl kurslitteratur som eventuell annan litteratur som du tar till din hjälp för att svara på frågorna).

Du mejlar dina svar till både klas-goran.karlsson@hist.lu.se och ulf.zander@hist.lu.se senast fredagen den 4/6 kl. 18.00.

- 1) Den politiska karikatyren ovan tecknades av Louis Dalrymple 1906 och är en kommentar till den dåvarande situationen i Dominikanska republiken. Vad ville tecknaren förmedla genom de tre personerna på bilden? Vad representerar de och vad förmedlar sättet att gestalta "Europa" och "USA" på? Och vilket är det större politiska sammanhanget som bilden kommenterar (en ledtråd är att följa eldröret)?

- 2) Nationalism och kolonialism/imperialism är begrepp som är förknippade med den moderna eran. Diskutera på vilka sätt som nationalism och kolonialism/imperialism å ena sidan samverkade med varandra, å andra sidan utgjorde konkurrerande företeelser från mitten av 1800-talet och framåt. Om du så önskar kan din slutpunkt vara fredagen den 4:e juni, deadline för inlämningen. Frågor som kan vara till hjälp för dig är: Vad i nationalismen sporrade västerländska nationer till att lägga under sig kolonier, framför allt under 1800-talets andra hälft? Vilka drag går igen i nationalism och imperialism? Hur förhöll sig kolonialmakterna till varandra och till de folk som de lade under sig? På vilka sätt fick nationalismen betydelse i de länder som koloniserades? Anknýt gärna till konkreta historiska exempel i ditt svar.
- 3) Ett framträdande tema i kursen har varit första världskriget som en brytpunkt i den moderna historien. Men sak samma kan sägas om Parisfrederna efter första världskriget. Vilka var frederna och fredsavtalen? Vilka var de olika intressen, förhoppningar och målsättningar som gjorde att segrarmakternas representanter formulerade dem som de gjorde? Vilka var de viktigaste kort- och långsiktiga problemen och konflikterna som frederna gav upphov till?

Examinationsuppgifter: Modern tid, 1850-2000-tal

Nedan finner du en bildfråga och två essäfrågor. Bildfrågan ger maximalt fem poäng. Som mest kan du erhålla tio poäng på var och en av essäfrågorna. Dina svar ska **sammanlagt** inte överstiga tio A4-sidor (1,5 i radavstånd, Times New Roman).

När du svarar på essäfrågorna **skall** du hänvisa till den litteratur som du hämtar uppgifter och resonemang från (det gäller såväl kurslitteratur som eventuell annan litteratur som du tar till din hjälp för att svara på frågorna).

Du mejlar dina svar till både klas-goran.karlsson@hist.lu.se och ulf.zander@hist.lu.se senast onsdagen den 25/8 kl. 16.00.

- 1) Den politiska karikatyren ovan tecknades av David Low och publicerades 1938 med titeln "What, no chair for me?". Vad ville tecknaren förmedla genom de fem personerna på bilden? Vilka är de och varför har de träffats? Och vem saknar en stol och varför? Dra nytta av ledtrådarna i bilden, inte minst kartan i bakgrunden.

- 2) Migrationer har varit vanligt förekommande under den period som kursen omfattar. I några fall har det varit fråga om människor som har emigrerat från bland annat Sverige till USA i strävan efter att finna en bättre tillvaro. I andra fall har folkförflyttningar sin orsak i att människor flyr undan krig eller andra katastrofer utan att kunna välja platsen dit de tar sin tillflykt till. Resonera med utgångspunkt i de i migrationsforskningen centrala begreppen "push" och "pull" vad som förenar och skiljer olika typer av migration. Anknyt till konkreta historiska exempel i ditt svar.

- 3) Ett tema i kursen rörde relationen mellan stora krig, revolutioner och folkmord. För att analysera denna relation, ta din utgångspunkt i 1900-talets båda världskrig. Hur förhöll sig dessa krig till de revolutioner och folkmord som ägde rum samtidigt, som orsak till eller som resultat av dem? Vilka var de historiska aktörer som utnyttjade världskrigen för sina revolutionära eller folkmördande syften? Vilka var offren? Hur påverkades krigsutvecklingen av revolutionerna och folkmorden?

Examinationsuppgifter: Modern tid, 1850-2000-tal

Nedan finner du en bildfråga och två essäfrågor. Bildfrågan ger maximalt 5 poäng. Som mest kan du erhålla tio poäng på var och en av essäfrågorna. Dina svar ska sammanlagt **inte överstiga tio A4-sidor** (1,5 i radavstånd, Times New Roman).

När du svarar på essäfrågorna **skall** du hänvisa till den litteratur som du hämtar uppgifter och resonemang från (det gäller såväl kurslitteratur som eventuell annan litteratur som du tar till din hjälp för att svara på frågorna).

Du mejlar dina svar till både klas-goran.karlsson@hist.lu.se och ulf.zander@hist.lu.se senast fredagen 15/1 kl. 16.00.

- 1) Nicholas Garlands teckning "...and he marched them down again" publicerades i den brittiska dagstidningen *The Independent*. Ungefär när kan den tänkas ha gått i tryck och vad syftar Garland på för pågående konflikt och för tidigare krig (döden marscherar ju ner med soldaterna "igen", "again")?

- 2) I kurslitteraturen ges rikhaltiga beskrivningar av sovjetisk kommunism, italiensk fascism och tysk nazism. Diskutera likheter och skillnader mellan dem såväl vad gäller ideologiska huvuddrag som ideologiernas praktiska konsekvenser för medborgarna i respektive land.

- 3) Din uppgift är att med den moderna historien som hjälp belysa och analysera ett problem, en konflikt eller en annan företeelse i det land, den världsdel eller den värld som vi nu lever i. Det gäller alltså att identifiera något som är eller som vi uppfattar som problematiskt eller konfliktfyllt i vår tid och att belysa detta historiskt, genom historiska utvecklingslinjer, paralleller, jämförelser eller något annat av historikerns analysredskap. Ett exempel: Vi lever idag i en värld som är starkt präglad av en pandemi. För en historiker framträder genast en parallell i den svåra influensan spanska sjukan, som tog livet av åtminstone fem gånger så många människor än första världskriget under åren efter detta krig, från våren 1918 till sommaren 1920. Sannolikt kan den stora smittspridningen då i hög grad förklaras just av kriget, som överallt försvagat människor, samhällen och stater. Men vilka är likheterna och skillnaderna? Är orsakerna och verkningarna likartade eller olikartade? Hur har utvecklingen sett ut från ”då” till ”nu”? Vi vill alltså att du på detta sätt reflekterar över historiens betydelse för en nutida problem- eller konfliktsituation.

- 1) David Lows teckning har titeln "What's Czechoslovakia to me, anyway?". Vilken nation kan man tänka sig att den tidningsläsande mannen representerar? Vad vill Low ha sagt med sin teckning och ungefär när publicerades den?
- 2) En av historiens lärdomar är att deltagande i krig följs av krav från krigsdeltagarna på politiska och sociala reformer. Det skall löna sig att ha satt sitt liv på spel för sitt fosterland. Ett gevär, en röst, hette det i Sverige efter första världskriget. Men hur gick det för demokratiutvecklingen i Europa efter detta krig? Analysera mellankrigstidens politiska utveckling med demokratin som utgångspunkt. Var slog demokratin igenom? Var utvecklades andra styrelseformer? Vilka då? Vad låg bakom dessa utvecklingar?
- 3) Efter andra världskriget utvecklades Europa i två riktningar. Medan Västeuropa gick mot integration mellan stater, gick Östeuropa mot konflikt och uppsplittring. Varför splittrades Östeuropa, och på vilket sätt kan utvecklingen i Västeuropa ha påverkat den östeuropeiska desintegrationen?

Svarstexten ska vara fem-sju sidor lång, skriven med 1,5 i radavstånd i Times New Roman. Goda svar är väl disponerade, sakligt korrekta och analytiskt väl genomförda, och därtill skrivna på god svenska. Deadline för din text är den 18 februari 2021. Du skickar den till klas-goran.karlsson@hist.lu.se och till ulf.zander@hist.lu.se.

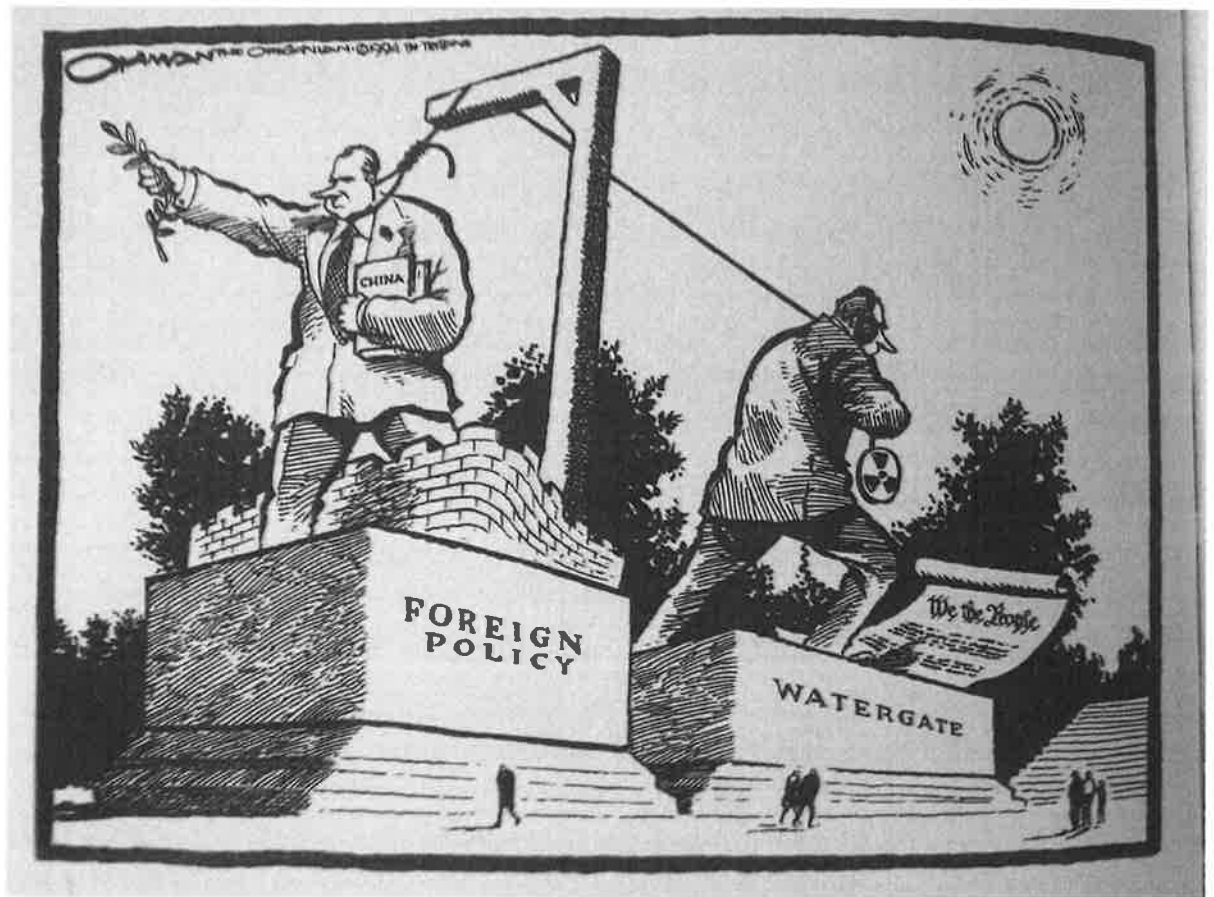
Lycka till! /Klas-Göran & Ulf

Examinationsuppgifter: Modern tid, 1850-2000-tal

Nedan finner du en bildfråga och tre essäfrågor. Bildfrågan är obligatorisk. Du väljer att svara på **två av de tre** essäfrågorna. Bildfrågan ger maximalt 5 poäng. Som mest kan du erhålla tio poäng på var och en av essäfrågorna. Dina svar ska sammanlagt inte överstiga tio A4-sidor (1,5 i radavstånd, Times New Roman).

När du svarar på essäfrågorna **skall** du hänvisa till den litteratur som du hämtar uppgifter och resonemang från (det gäller såväl kurslitteratur som eventuell annan litteratur som du tar till din hjälp för att svara på frågorna).

Du mejlar dina svar till både klas-goran.karlsson@hist.lu.se och ulf.zander@hist.lu.se senast fredagen den 5/6 kl. 13.00.

- 1) I denna karikatyr från mitten av 1970-talet figurerar en amerikansk president i två roller. Vilka är de två rollerna och hur hänger de samman? Studera teckningen noggrant och lägg märke – och anknyt – till de många symbolerna.

- 2) 1800-talet utmärktes i mångt och mycket av industrialisering och nationalism. I vilka avseenden bidrog de till varandras framgångar, det vill säga på vilka sätt bidrog industrialiseringen till nationalismens genomslag och vice versa? I vad mån motverkade industrialisering och nationalism varandra? Går det att identifiera nationella och regionala skillnader? I så fall – vilka var de och vad kännetecknade dem? Tänk på att industrialiseringen utmärktes av flera faser under 1800-talet och notera också att nationalismen tog sig olika uttryck under seklets gång.
- 3) Första hälften av 1900-talet präglades starkt av två världskrig, det första och det andra. Din uppgift är att analysera hur dessa två världskrig förhåller sig till varandra. Följande frågor bör besvaras: Vad talar för att de båda krigen hängde samman och bör analyseras i ett historiskt sammanhang, som ett 1900-talets trettioåriga krig? Vad talar tvärtom för att de båda kriget var olikartade och inte stod i någon tydlig analytisk förbindelse med varandra? I vilka avseenden var de lika och olika? Kan man säga att det första världskriget gav förutsättningarna för och drev fram det andra? Hur och varför? Fanns händelser och utvecklingar under mellankrigstiden som skulle kunna ha gett ett annat resultat än ett nytt krig? Varför blev det inte så? Kan minnet av första världskriget ha påverkat utvecklingen mot ett andra världskrig? Hur då?
- 4) Tyskland blev en sammanhållen och enhetlig stat genom ett segerrikt tysk-franskt krig 1870–1871, och har sedan dess varit en stormakt på den europeiska kontinenten, under imperietiden även i Afrika och Asien, och på senare tid som ledande stat i Europeiska unionen. Din uppgift är att dra en lång kronologisk och analytisk linje från 1871 till vår egen tid och dela upp den i kortare perioder utifrån goda historiska argument. Alltså: Hur bör den 150-åriga Tysklandslinjen periodiseras? Vilka olika delperioder kan man urskilja? Vad kännetecknar dem? Vilka är brytpunkterna och konfliktytorna som gör det berättigat att dra gränser och urskilja etapper?

Examinationsuppgifter: Modern tid, 1850-2000-tal

Nedan finner du en bildfråga och tre essäfrågor. Bildfrågan är obligatorisk. Du väljer att svara på **två av de tre** essäfrågorna. Bildfrågan ger maximalt 5 poäng. Som mest kan du erhålla tio poäng på var och en av essäfrågorna. Dina svar ska sammanlagt inte överstiga tio A4-sidor (1,5 i radavstånd, Times New Roman).

När du svarar på essäfrågorna **skall** du hänvisa till den litteratur som du hämtar uppgifter och resonemang från (det gäller såväl kurslitteratur som eventuell annan litteratur som du tar till din hjälp för att svara på frågorna).

Du mejlar dina svar till både klas-goran.karlsson@hist.lu.se och ulf.zander@hist.lu.se senast onsdagen 19/8 kl. 12.00.

- 1) David Lows teckning har titeln "What's Czechoslovakia to me, anyway?". Vad vill Low ha sagt med sin teckning och ungefär när publicerades den? Vem kan man tänka sig att den tidningsläsande mannen representerar?

- 2) Jordbruksomvandling, industrialisering, urbanisering, utbildning, förbättrade kommunikationer och fler medier som allt fler kunde ta del av samt emigration är några 1800-talsfenomen som är relaterade till varandra. Resonera i termer av orsak och verkan hur de förhåller sig till varandra, vilka av faktorerna som är nära knutna till varandra och vilka som har mindre starka samband.
- 3) Molotov-Ribbentrop-pakten är en avgörande händelse i den moderna historien. Din uppgift är att sätta in den i ett historiskt sammanhang som just visar dess avgörande betydelse för den fortsatta utvecklingen. Varför blev det just Tyskland och Sovjetunionen som slöt ett sådant avtal, och varför just i augusti 1939? Vilka var de inblandades drivkrafter och intressen? Hur såg resten av världen på avtalet? Vilka blev de kort- och långsiktiga verkningarna? Varför är det än idag en omtvistad och levande historisk händelse?
- 4) Sovjetunionen, en av 1900-talets mest framträdande statsbildningar, försvann ur historien i slutet av 1991. Vad hände? Varför hände det? Berodde det på handlingarna hos specifika aktörer, som dess siste ledare Michail Gorbatsjov, på inre problem i sovjetsamhället, på utvecklingar i och konflikter med det övriga kommunistiska Östeuropa, eller på globala processer, knutna till kalla kriget? När i historien började de utvecklingar som till sist ledde till att Sovjetunionen försvann? Vilka var de viktigaste stationerna på vägen mot 1991?

HISTORISKA INSTITUTIONEN, LUNDS UNIVERSITET

TENTAMEN: MODERN TID: 1850-2000-TAL

Tentamen f8:e februari 2020

Tentamen består av tre delar. Den första är en bildfråga som maximalt ger 5 poäng. Den andra består av fyra kortare frågor. Varje fråga betygsätts från 0 till 5. Den tredje delen utgörs av en essäfråga där du väljer *en* av de två frågorna. Den betygsätts från 0 till 15 poäng. Maximalt poängantal är följaktligen 40. Betygsgränser: för godkänt krävs 20 poäng, för väl godkänt 30.

Svaren skall utformas som en sammanhängande text. Svar som endast består av uppställda punkter och eller uppräddade nyckelord godkänns inte. Svaren på frågorna 1–5 bör inte överstiga en A4-sida. Svaret på essäfrågan bör inte överstiga fyra A4-sidor.

Skriv väl! Språkbehandlingen är en del i bedömningen av tentamen. Klas-Göran Karlsson & Ulf Zander

- 1) I anslutning till 25-årsminnet av Berlinmurens fall publicerade signaturen Adams ovanstående skämtteckning i den brittiska dagstidningen *Daily Telegraph*. I sitt tal nämnde den tyska förbundskanslern Angela Merkel att murens fall visar att drömmar kan gå i uppfyllelse. Personerna i bakgrunden tycks inte hålla med henne. Vem ska de föreställa och hur ska deras arbete tolkas utifrån 2014 års kontext?

- 2) Vad utmärker begreppen darwinism och socialdarwinism och på vilka punkter skiljer de sig åt?
- 3) Analysera betydelsen av Münchenöverenskommelsen i september 1938 för andra världskrigets utbrott.
- 4) Analysera betydelsen av händelseutvecklingen i Polen på 1980-talet för kommunismens och Sovjetunionens sammanbrott.
- 5) Folkhemmet är ett centralt begrepp i svensk 1900-talshistoria. Hur ska det förstås med utgångspunkt i Per Albin Hanssons användning av ordet och vilka praktiska tillämpningar fick det under 1930-talet?

Essäfrågor: välj en av två. Svaren bör, som sagt, inte överstiga fyra sidor.

- A) Nationalismen var en av 1800-talets mest inflytelserika rörelser. Vilka olika typer av nationalism går att urskilja och vilka följder fick nationalismen i Europa under århundradets sista årtionden? Diskutera några konkreta nationers/staters förhållningssätt till nation och nationalism. Analysera även några av de konkreta ideologiska, politiska och kulturella uttryck som nationalismen tog sig.
- B) Ett flera gånger förekommande föreläsningstema har varit den nära relationen mellan krig, revolution och folkmord, det senare ibland kallat brott mot mänskligheten eller statsorganiserad terror. Analysera denna ofta förekommande förbindelse genom att reflektera över orsakerna till den nära relationen och mekanismerna som håller de tre företeelserna samman och ömsesidigt påverkar varandra. Ge också tre välvalda historiska exempel på hur denna relation har gestaltats i den moderna historien.

HISTORISKA INSTITUTIONEN, LUNDS UNIVERSITET

TENTAMEN: MODERN TID: 1850-2000-TAL

Tentamen fredagen den 17:e januari 2020

Tentamen består av tre delar. Den första är en bildfråga som maximalt ger 5 poäng. Den andra består av fyra kortare frågor. Varje fråga betygsätts från 0 till 5. Den tredje delen utgörs av en essäfråga där du väljer *en* av de två frågorna. Den betygsätts från 0 till 15 poäng. Maximalt poängantal är följaktligen 40. Betygsgränser: för godkänt krävs 20 poäng, för väl godkänt 30.

Svaren skall utformas som en sammanhängande text. Svar som endast består av uppställda punkter och eller uppräddade nyckelord godkänns inte. Svaren på frågorna 1–5 bör inte överstiga en A4-sida. Svaret på essäfrågan bör inte överstiga fyra A4-sidor.

Skriv väl! Språkbehandlingen är en del i bedömningen av tentamen. Klas-Göran Karlsson & Ulf Zander

“It’s The Same Thing Without Mechanical Problems”

- 1) Herb Blocks teckning publicerades i *Washington Post* 26/1 1949 som en kommentar till ett aktuellt fenomen. Vilket fenomen syftar bilden på? Varför har vissa på bilden utvecklat ett mekaniserat jordbruk men inte andra? Du kan få hjälp av en välkänd symbol i bilden.
- 2) Vilka var de främsta anledningarna till att många svenskar valde att emigrera under 1800-talets andra hälft?
- 3) Vilka följder fick det fransk-tyska kriget 1870–71?
- 4) Det brukar sägas att Mellanösternkonflikterna leder sina rötter tillbaka till första världskrigets tid. Vilka var de händelser under kriget som kan sägas ha grundlagt konflikterna i Mellanöstern?
- 5) Sovjetunionen gick under 1991. En analys av orsakerna måste rimligen inkludera Michail Gorbatsjov. Analysera kortfattat hans betydelse för Sovjetunionens undergång.

Essäfrågor (svaret bör inte överstiga fyra A4-sidor):

1. Jämför ungturkarnas massmord på armenierna åren 1915–1917 med nazisternas förintelse av judarna under åren 1941–1945 genom att analysera våldsprocessernas likheter och skillnader. Några ledfrågor: a) Var det i båda fallet fråga om folkmord? b) Vilka offersiffror brukar nämnas? c) Vad karakteriserade offren och förövarna? d) Vilka var orsakerna? e) Vilka blev verkningarna? f) Hur har de båda våldshistorierna hanterats av eftervärlden?
2. Demokratin hade både med- och motgångar under mellankrigstiden. År 1919 var flertalet av de europeiska nationerna demokratier men i slutet av 1930-talet hade mer än hälften av dem övergått till att bli diktaturer. Diskutera varför demokratierna hade så svårt att klara sig i Europa under perioden 1918–39.

Tentamen onsdagen den 21 augusti 2019

Tentamen består av tre delar. Den första är en bildfråga som maximalt ger 5 poäng. Den andra består av fyra kortare frågor. Varje fråga betygsätts från 0 till 5. Den tredje delen utgörs av en essäfråga där du väljer *en* av de två frågorna. Den betygsätts från 0 till 15 poäng. Maximalt poängantal är följaktligen 40. Betygsgränser: för godkänt krävs 20 poäng, för väl godkänt 30.

Svaren skall utformas som en sammanhängande text. Svar som endast består av uppställda punkter och eller uppräddade nyckelord godkänns inte. Svaren på frågorna 1–5 bör inte överstiga en A4-sida. Svaret på essäfrågan bör inte överstiga fyra A4-sidor.

Skriv väl! Språkbehandlingen är en del i bedömningen av tentamen. Klas-Göran Karlsson & Ulf Zander

"You Peaceniks Burn Me Up!"

1. "You peaceniks burn me up!" ryter mannen i fätöljen till en fredsaktivist. Vem är mannen i fätöljen? Vilken nation representerar han? Vilket krig är det som demonstranten protesterar mot? Ungefär när publicerades bilden?

2. En av de historiska lärdomarna av första världskriget är att demokratin gynnas av ett stort modernt krig, men att demokratin paradoxalt nog också är det moderna krigets och den instabila fredens första offer. Reflektera över relevansen av denna lärdom för mellankrigstidens samhällsutveckling.
3. Vad utmärker begreppen darwinism och socialdarwinism och på vilka punkter skiljer de sig åt?
4. Vilka var de främsta anledningarna till att många svenskar valde att emigrera under 1800-talets andra hälft?
5. Under efterkrigstiden förövades folkmord i asiatiska Kambodja och afrikanska Rwanda. Välj **ett** av dessa folkmord och analysera kortfattat dess orsaker, aktörer, genomförande och verkningar.

Essäfrågor (svaret bör inte överstiga fyra A4-sidor):

- A) Nationalismen var en av 1800-talets mest inflytelserika rörelser. Vilka olika typer av nationalism går att urskilja och vilka följder fick nationalismen i Europa under århundradets sista årtionden? Diskutera några konkreta nationers/staters förhållningssätt till nation och nationalism. Analysera även några av de konkreta ideologiska, politiska och kulturella uttryck som nationalismen tog sig.
- B) 1991 försvann det kommunistiska Sovjetunionen från historien och kartan. Din uppgift är att reflektera över orsakerna och förspelen till denna epokgörande händelse. Skilj mellan långsiktiga orsaker och sådana orsaker som hör åren kring 1990 till. Analysera sovjetstatens undergång med utgångspunkt i för det första den inre sovjetiska utvecklingen, för det andra efterkrigstidens utveckling i hela Östeuropa, och för det tredje kalla krigets internationella historia.

HISTORISKA INSTITUTIONEN, LUNDS UNIVERSITET

TENTAMEN: MODERN TID: 1850-2000-TAL

Tentamen onsdagen den 5 juni 2019

Tentamen består av tre delar. Den första är en bildfråga som maximalt ger 5 poäng. Den andra består av fyra kortare frågor. Varje fråga betygsätts från 0 till 5. Den tredje delen utgörs av en essäfråga där du väljer *en* av de två frågorna. Den betygsätts från 0 till 15 poäng. Maximalt poängantal är följaktligen 40. Betygsgränser: för godkänt krävs 20 poäng, för väl godkänt 30.

Svaren skall utformas som en sammanhängande text. Svar som endast består av uppställda punkter och eller uppräpnade nyckelord godkänns inte. Svaren på frågorna 1–5 bör inte överstiga en A4-sida. Svaret på essäfrågan bör inte överstiga fyra A4-sidor.

Skriv väl! Språkbehandlingen är en del i bedömningen av tentamen. Klas-Göran Karlsson & Ulf Zander

Applying the Armistice Terms

—From *The Pictorial News*, London

FOCUS: "I'd rather have wrung his neck."

- 1) I skämtteckningen "Applying the Armistice Terms" har den franske generalen Ferdinand Foch en viktig roll. Vilka villkor (terms) är det som han tillämpa? Hur ska vi förstå bild och text? Vilken nation ska fågeln symbolisera och varför vill Foch göra någonting annat med den? Ungefär när publicerades teckningen?
- 2) Harald Gustafsson diskuterar i *Nordens historia* några av de kännetecken som industrialiseringen fick i Finland, Norge och Sverige. Vilka (rå)varor utgjorde grunden för den nordliga industrialiseringen och vilka konsekvenser fick denna industrialiseringsprocess?
- 3) I kurslitteraturen betonas betydelsen av den så kallade kohandeln. Vad innebar den och vilka konsekvenser fick den för svensk politik?
- 4) Vad är Molotov–Ribbentrop-pakten, och när undertecknades den? Analysera kortfattat dess viktigaste kort- och långsiktiga verkningar.
- 5) Sovjetunionens fall i slutet av 1991 var en oavsiktlig konsekvens av den siste Sovjetledaren Michail Gorbatsjovs politik. Argumentera sakligt och analytiskt för eller emot denna tes.

Essäfrågor (svaret bör inte överstiga fyra A4-sidor):

- A) Den moderna europeiska historien har i hög grad präglats av förhållandet mellan Frankrike och Tyskland. Analysera kontinuiteter och förändringar i denna relation från 1870 till vår egen tid.
- B) Jämför tillblivelsen av Nationernas förbund och Förenta nationerna. Hur motiverades skapandet av dessa två organisationer? Vilka likheter och skillnader utmärker grundandet av dem?

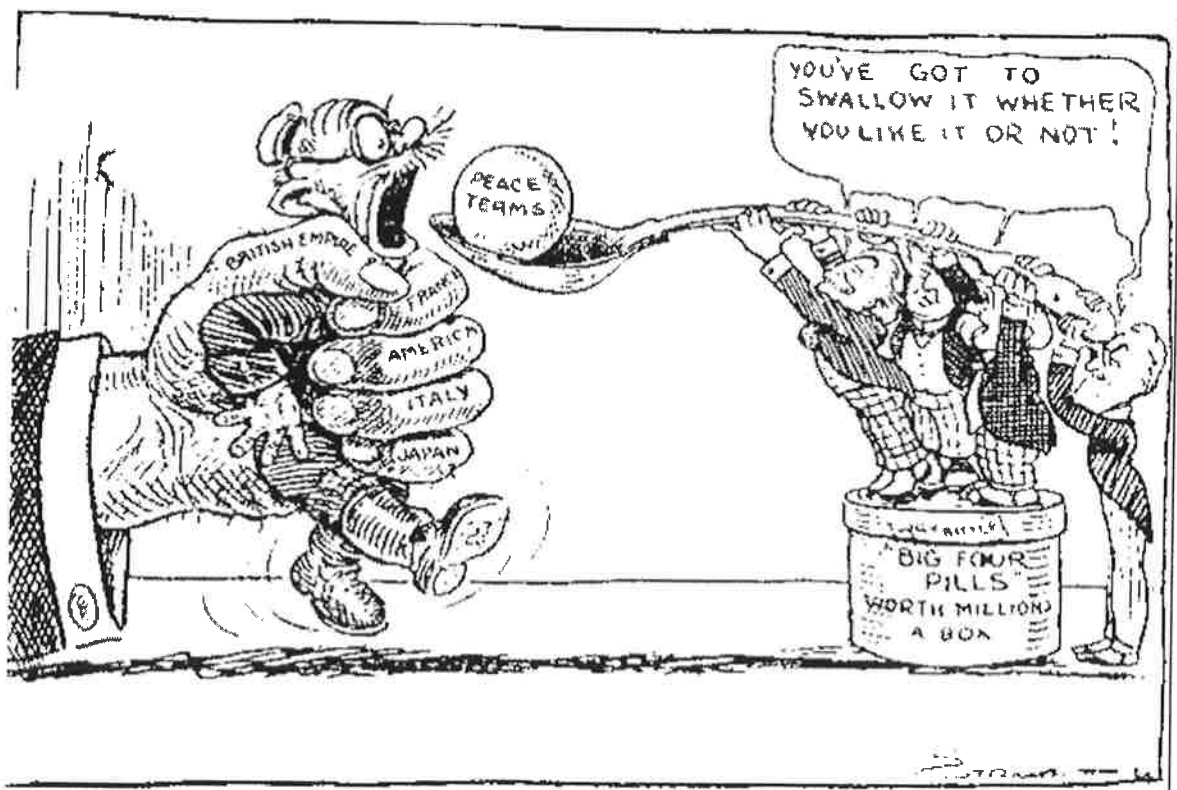
HISTORISKA INSTITUTIONEN, LUNDS UNIVERSITET

OMTENTAMEN: HISTORIA – MODERN TID: 1850–2000-TAL, MÅNDAGEN 18 FEBRUARI

Tentamen består av tre delar. Den första är en bildfråga som maximalt ger 5 poäng. Den andra består av fyra kortare frågor. Varje fråga betygsätts från 0 till 5. Den tredje delen utgörs av en essäfråga där du väljer *en* av de två frågorna. Den betygsätts från 0 till 15 poäng. Maximalt poängantal är följaktligen 40. Betygsgränser: för godkänt krävs 20 poäng, för väl godkänt 30.

Svaren skall utformas som en sammanhängande text. Svar som endast består av uppställda punkter och eller uppräddade nyckelord godkänns inte. Svaren på frågorna 1-5 bör inte överstiga en A4-sida. Svaret på essäfrågan bör inte överstiga fyra A4-sidor.

Skriv väl! Språkbehandlingen är en del i bedömningen av tentamen. Klas-Göran Karlsson & Ulf Zander

- 1) I skämtteckningen ovan är en man på väg att tvingas svälja medicin. Vilken händelse syftar tecknaren på (var noga med att identifiera ledtrådarna i bilden)? Ungefär när i tiden publicerades den?

Kortfrågor – svaren bör inte överstiga en sida per fråga.

- 2) Vad utmärker begreppen darwinism och socialdarwinism och på vilka punkter skiljer de sig åt?
- 3) Analysera översiktligt den ryska oktoberrevolutionen. När inträffade den? Vilka var revolutionärerna och deras motståndare? Vad ville de revolutionära? Varför inträffade revolutionen?
- 4) Vilka var orsakerna bakom The Wall Street Crash i oktober 1929? Diskutera de viktigaste följderna av den därpå följande globala ekonomiska krisen.
- 5) Efter andra världskriget utvecklades Europa i två riktningar. Medan Västeuropa gick mot integration mellan stater, gick Östeuropa mot konflikt och uppsplittring. Varför splittrades Östeuropa, och på vilket sätt kan utvecklingen i Västeuropa ha påverkat den östeuropeiska desintegrationen?

Essäfrågor: välj en av två. Svaren bör, som sagt, inte överstiga fyra sidor.

- A) Imperialismen är en av 1800-talets mest inflytelserika ismer. Diskutera hur europeiska länder i praktiken bedrev en imperialistisk politik i Afrika respektive Asien. Vilka var likheterna och skillnaderna mellan imperialismen i Afrika respektive Asien och vilka konsekvenser fick den i respektive världsdel?
- B) En av historiens lärdomar är att deltagande i krig följs av krav från krigsdeltagarna på politiska och sociala reformer. Det skall löna sig att ha satt sitt liv på spel för sitt fosterland. Ett gevär, en röst, hette det i Sverige efter första världskriget. Men hur gick det för demokratin i Europa efter detta krig? Analysera mellankrigstidens politiska utveckling med demokratin som utgångspunkt. Var slog demokratin igenom? Var utvecklades andra styrelseformer? Vilka då? Vad låg bakom dessa utvecklingar?

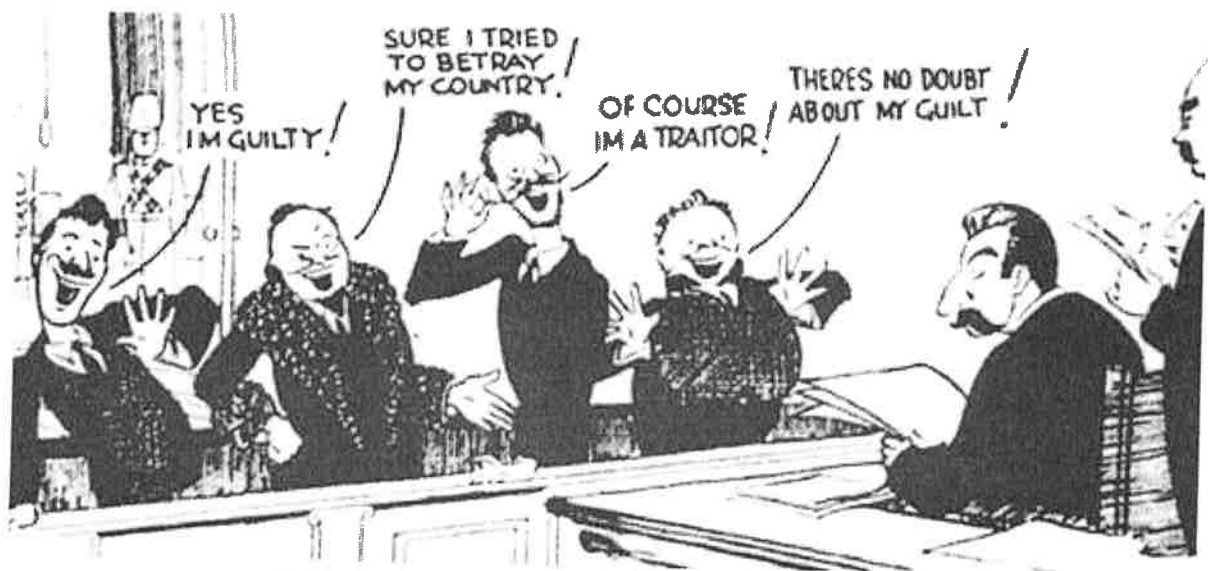
HISTORISKA INSTITUTIONEN, LUNDS UNIVERSITET

HISA05, HISA24 OCH HISA34. TENTAMEN: HISTORIA – MODERN TID: 1850–2000-TAL, TORSDAGEN DEN 17 JANUARI 2019

Tentamen består av tre delar. Den första är en bildfråga som maximalt ger 5 poäng. Den andra består av fyra kortare frågor. Varje fråga betygsätts från 0 till 5. Den tredje delen utgörs av en essäfråga där du väljer *en* av de två frågorna. Den betygsätts från 0 till 15 poäng. Maximalt poängantal är följaktligen 40. Betygsgränser: för godkänt krävs 20 poäng, för väl godkänt 30.

Svaren skall utformas som en sammanhängande text. Svar som endast består av uppställda punkter och eller uppräddade nyckelord godkänns inte. Svaren på frågorna 1-5 bör inte överstiga en A4-sida. Svaret på essäfrågan bör inte överstiga fyra A4-sidor.

Skriv väl! Språkbehandlingen är en del i bedömningen av tentamen. Klas-Göran Karlsson & Ulf Zander

- 1) Denna brittiska skämtteckning är en kommentar till en vid tiden mycket uppmärksammas serie av händelser. En viktig ledtråd är personen som sitter med papper i sina händer. Vilken händelse, som är intimt förknippad med landets huvudstad, är det som tecknaren syftar på? Ungefär när i tiden ägde dessa händelser rum och vad var de återkommande kännetecknen för dessa händelser?

Kortfrågor – svaren bör inte överstiga en sida per fråga.

- 2) Varför utbröt sepoyupproret? Var och när i tiden utkämpades det?
- 3) Antingen frihandel eller protektionism har dominerat den ekonomiska politiken under stora delar av den period som kursen omfattar. Vilka argument byggde frihandel respektive protektionism på och vilka konsekvenser har frihandel respektive protektionism fått? Illustrera gärna med konkreta exempel.
- 4) Åren 1915–1917 förövades i det döende osmanska rikets ett folkmord på osmanska armenier och andra kristna. En miljon människor mördades i omfattande massakrer och tvångsfördrivningar. Vad är ett folkmord? Vilka var förövarna i Osmanska riket? Vilka var de viktigaste orsakerna till folkmordet?
- 5) Det finns i grunden två sätt att analysera Sovjetunionens undergång och fall 1991. Det ena perspektivet betonar att det rörde sig om en oundviklig och förutbestämd utveckling. Det andra betonar betydelsen av den siste sovjetpresidenten Michail Gorbatsjov och hans reformpolitik. Välj ett av dess perspektiv och argumentera kortfattat men väl för din sak.

Essäfrågor: välj en av två. Svaren bör, som sagt, inte överstiga fyra sidor.

- A) Nationalismen var en av 1800-talets mest inflytelserika rörelser. Vilka olika typer av nationalism går att urskilja och vilka följder fick nationalismen i Europa under århundradets sista årtionden? Diskutera några konkreta nationers/staters förhållningssätt till nation och nationalism. Analysera även några av de konkreta ideologiska, politiska och kulturella uttryck som nationalismen tog sig.
- B) Första hälften av 1900-talet präglades starkt av två världskrig, det första och det andra. En viktig uppgift är att analysera hur dessa två världskrig förhåller sig till varandra. Följande frågor bör besvaras: Vad talar för att de båda krigen hängde samman, som ett 1900-talets trettioåriga krig? Vad talar för att de båda kriget tvärtom var olikartade och inte stod i förbindelse med varandra? I vilka avseenden var de lika och olika? Kan man säga att det första världskriget gav förutsättningarna för och drev fram det andra? Kan minnet av första världskriget ha påverkat utvecklingen mot ett andra världskrig? Hur då?

- 1) Skämtteckningen på föregående sida tecknades av Jay "Ding" Darling. Ungefär när i tiden publicerades den och mot vilken bakgrund, det vill säga vilka händelser syftade tecknaren på? Argumentera med hjälp av ledtrådarna i bilden.
- 2) Vilka var de främsta anledningarna till att många svenskar valde att emigrera under 1800-talets andra hälft?
- 3) Det brukar sägas att den konfliktfyllda 1900-talshistorien började och slutade på Balkan. Analysera uttalandet. Vilka händelser och processer kan man åberopa för att styrka detta påstående?
- 4) Det finns i grunden två sätt att analysera Sovjetunionens undergång och fall 1991. Det ena perspektivet betonar att det rörde sig om en oundviklig och förutbestämd utveckling. Det andra betonar betydelsen av den siste sovjetpresidenten Michail Gorbatjov och hans reformpolitik. Välj ett av dess perspektiv och argumentera kortfattat men väl för din sak.
- 5) Historiens facit påvisar att många människor både i Nazityskland och utanför dess gränser led svårt eller gick under på grund av Adolf Hitlers styre 1933–45. Trots det hyllade många tyskar honom och hans nationalsocialistiska parti. Vad grundade de sin positiva uppfattning på?

Essäfrågor: välj en av två. Svaren bör, som sagt, inte överstiga fyra sidor.

- A. Nationalismen var en av 1800- och 1900-talets mest inflytelserika rörelser. Hur ska nationalismens genomslagskraft bäst förstås och vilka följder fick nationalismen i Europa och på andra håll i världen? Konkretisera med några av de exempel som återfinns i kurslitteraturen.
- B. Under mellankrigstiden präglades centrala och östra Europa, det vill säga Tyskland, Ryssland/Sovjetunionen och de mellanliggande staterna, av stor politisk oro och turbulens. Din uppgift är att analysera huvuddragen i denna politiska utveckling. Det fanns tre vägar: en demokratisk, en auktoritär och en totalitär. Vad innebar dessa vägar? Vilka länder valde vilka vägar? Hur påverkade länderna varandra? Vilka var förutsättningarna för oron och turbulensen? Vilka blev konsekvenserna?

HISTORISKA INSTITUTIONEN, LUNDS UNIVERSITET

Delkurs 4. Modern tid, 1850–2000-tal

Tentamen fredagen den 12 januari 2018

Denna tentamen består av tre delar. Den första delen har en faktisk inriktning mot fem i kursen ingående historiska begrepp och företeelser. Korrekta, kortfattade svar kan ge sammanlagt 5 poäng. Den andra delen består av fyra kortare frågor med tonvikt på historisk analys. Det ideala svarutrymmet för var och en av frågorna är en normalsida. Varje fråga betygsätts från 0 till 5. Den tredje delen utgörs av en essäfråga där du väljer *en* av de två frågorna. Idealt svarsomfång är tre normalsidor. Den betygsätts från 0 till 15 poäng. Maximalt poängantal är följaktligen 40. För godkänt betyg krävs 20 poäng, för väl godkänt 30.

Svaren på frågorna bör vara sammanhängande och författade på god och läsbar svenska. Språkbehandlingen är således en del i bedömningen. Svar som endast består av uppställda punkter och eller uppräddade nyckelord godkänns inte. Lycka till!

Klas-Göran

Del 1

Vad innebär följande historiska begrepp och företeelser, och när i tiden hör de hemma?

a) Pragvåren

b) Gandhi

c) Trumandoktrinen

d) Molotov–Ribbentrop-pakten

e) kohandeln

Del 2

1. Frågan om imperialismens betydelse för första världskrigets utbrott är omdiskuterad. Redovisa din uppfattning i frågan med hjälp av ett antal goda argument för eller emot.
2. Analysera den ryska revolutionens betydelse för det kommunistiska Rysslands och Sovjetunionens utveckling. Svaret bör bland annat innehålla en kort redogörelse för det revolutionära händelseförloppet och en diskussion av relationen mellan denna revolution och Stalins tid.
3. Finlands mellankrigstid skilde sig i väsentliga avseenden från de övriga nordiska ländernas. Redogör för de viktigaste skillnaderna, och resonera klokt om orsakerna till dessa skillnader.
4. De stora och mest välkända brotten mot mänskligheten, det armeniska folkmordet, förintelsen och den sovjetkommunistiska terrorn, inträffade alla under 1900-talets första hälft. Även under efterkrigstiden förövades emellertid folkmord. Nämn och tidfäst två av dem, och analysera kortfattat deras orsaker och historiska sammanhang.
5. Var kalla kriget en period av krig eller en period av fred? Ge goda, sakliga argument för den ena av ståndpunkterna.

Del 3

1. Första hälften av 1900-talet präglades starkt av två världskrig, det första och det andra. Din uppgift är att analysera hur dessa två världskrig förhåller sig till varandra. Följande frågor bör besvaras: Vad talar för att de båda krigen hängde samman, som ett 1900-talets trettioåriga krig? Vad talar för att de båda krigen tvärtom var olikartade och inte stod i förbindelse med varandra? I vilka avseenden var de lika och olika? Kan man säga att det första världskriget gav förutsättningarna för och drev fram det andra? Kan minnet av första världskriget ha påverkat utvecklingen mot ett andra världskrig? Hur då?
2. Analysera utförligt och mångfasetterat det händelseförlopp som ledde till att de kommunistiska regimerna i Östeuropa föll efter 1989, med Sovjetunionens fall i slutet av 1991 som kulmen. Ett antal ledfrågor: Med vilka begrepp bör omvälvningarna analyseras? När kan den process som ledde till kommuniststaternas fall sägas ha börjat? Vilka var de viktigaste händelserna, utvecklingarna och aktörerna på vägen? I de inblandade staterna, var utvecklingarna likartade, eller skilde de sig åt? Vilka olika förklaringsmodeller kan användas och har använts? Vilka blev de viktigaste verkningarna av 1989–1991 års händelser?